

Posudek diplomové práce Aleny Kotšmídové

Proměny ženských hrdinek knížek lidového čtení

Velmi utěšená a kratochvílná historie o krásné panně Mageloně a její hrdinka z hlediska kurtoazního ideálu

Diplomová práce Aleny Kotšmídové si předsevzala pozoruhodný úkol: ukázat, že knížka lidového čtení vydaná na konci 18. století v sobě stále uchovává stopy středověkého kurtoazního ideálu, převzatého z původní francouzské předlohy (a její německé adaptace), a to přesto, že nejen v době vydání zkoumaného tisku, ale ani v době předpokládaného překladu do češtiny (1., nedochované vydání vyšlo patrně r. 1565) a vlastně ani v době rozkvětu staročeské epické literatury nebyl tento model v našich zemích aktuální a autorům i čtenářům plně srozumitelný. Tento přístup považuji za neobyčejně zajímavý a odvážný, a tedy i za jednu z důležitých předností práce. Zároveň jde o přístup, který klade velké nároky na autorčinu erudici, neboť je nutno na dostatečné úrovni ovládnout jak přístupy k literatuře raného novověku, tak ke kultuře a literatuře středověké, což není zdaleka samozřejmé ani u badatelů mnohem pokročilejších.

I v dalších ohledech je práce spíše hodna chvály: je psána kultivovaným jazykem, je přehledně strukturována a všechny kapitoly, které zahrnuje, jsou účelné a přispívají k vytvoření uceleného obrazu zkoumaného tématu. Vlastnímu rozboru díla, provedenému metodou opakovaného pozorného čtení, autorka předepisuje kapitoly zabývající se zařazením díla do literárního kontextu v době jeho vzniku i šíření v různých jazykových mutacích, charakteristikou dvorské literatury, její recepcí na českém území a fenoménem tzv. knížek lidového čtení. Tyto kapitoly jsou sice stručné, ale pro potřeby práce dostatečné. Také nejdůležitější část práce, rozbor a interpretace díla s ohledem na stanovenou hypotézu, je přehledná a přiměřeně podrobná. Uvítala bych snad jen nějakou závěrečnou úvahu, která by zjištění, k nimž práce dospěla, reflektovala v širším kontextu literárněhistorického či literárněvědného bádání. Chtěla bych proto autorku požádat, aby se o ni pokusila alespoň v rámci obhajoby a stručně se zamyslela nad tím, co podle jejího názoru vyplývá z výsledků její práce pro přístupy k dějinám literatury (zejména starší) a pro závěry, které z nich mohou či nemohou být vyvozovány.

Ocenění si dále zaslouží také autorčina schopnost kriticky pracovat se sekundární literaturou a odvaha případně i polemizovat s názory autorit.

K práci mám jen drobnější výhrady. Formální nedostatky jsou v práci zcela ojedinělé, překvapí snad jen chyby ve skloňování zájmen *týž* (s. 25) a *jenž* (s. 32). Nesouhlasím však zcela s autorkou, že v češtině v podstatě neexistují práce zabývající se ženskými hrdinkami starších českých literárních děl. Je pravda, že jich není mnoho a ne všechny jsou pro její práci užitečné, navíc oproti těm, které jmenuje autorka, by ale bylo možno zmínit alespoň texty zabývající se kramářskými písněmi, např. publikaci *Obrazy ženy v kramářské produkci* (ed. Markéta Holubová, 2008), nebo článek Michaely Malaníkové *Obraz ženy v české středověké literatuře* (In: Drugie polsko-czeskie forum młodych mediewistów. Materiały z konferencji naukowej Gniezno 25–28 września 2007 roku / Red. Józef Dobosz, Jakub Kujawiński, Marzena Matla-Kozłowska Poznań: Instytut Historii UAM, 2009 s. 203–211). Pro úvahy o žánrovém vymezení a o roli vyprávěče v textu by pak myslím byla užitečná nedávno obhájená disertace Jana Hona „*Was dann die Leser betrifft...*“ *Tschechische Lesarten deutscher Prosaeromane im 16. Jahrhundert* (vím samozřejmě, že práce dosud nebyla publikována, na druhou stranu je téměř jisté, že by autor na požádání rád poskytl buď text k nahlédnutí, nebo alespoň bibliografická doporučení, co si k tématu přečíst). Tyto návrhy jsou však míněny spíš jako podněty do budoucna, pro případ, že by diplomatka chtěla upravenou verzi práce publikovat v některém odborném periodiku (což považuji za žádoucí).

Práce Aleny Kotšmídové podle mého názoru bez problémů splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Proto ji doporučuji jako podklad k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou *výborně*.